

viet nam BULLETIN

Versijnt om de 14 dagen

Redaktie: M.v.Dulleman

P. Korver

O.D.v.d. Muyzenberg

Tineke Nijenhuis

A.A.Regtien

Redaktie/administratieadres:

Vietnam Bulletin,

p/a ASVA,

Weesperstraat 51, Amsterdam

Gironummer: 1281198, tnv Vietnam Bulletin

Abonnement f 5,- per half jaar

Los nummer f 0,40

Eerste jaargang nr 12 - 12 november 1966

DE KABINETSKRISIS IN SAIGON AAN DE VOORAVOND VAN DE KONFERENTIE VAN MANILA

De kabinetskrisis in Saigon had niet op een gelukkiger moment kunnen komen dan aan de vooravond van de konferentie van Manila. Het regiem-Ky wordt geacht de vrede te bewerkstelligen, waarbij het de zware gevechten vermoedelijk aan de Amerikaanse troepen overlaat. Maar Ky schijnt niet in staat te zijn de vrede te handhaven in zijn eigen, met zorg samengestelde, kabinet. De aanleiding tot de kabinetskrisis lijkt ironisch genoeg wel op bestelling te zijn gekomen met het doel het mythische karakter van ons officiële gezichtspunt op de oorlog te belichten.

Beide kanten worden door het noorden geleid

Het minimumprogram van de VS-politiek, zoals Bobby Kennedy zelf zei in een toespraak in februari jl., is dat "we Zuidvietnam niet aan het noorden zullen uitleveren". Maar zes ministers in Ky's kabinet, die van Zuidvietnamese afkomst zijn, dreigen af te treden omdat zij ontevreden zijn over het domineren van noorderlingen in de regering. "De zeven machtigste figuren in Ky's regiem zijn allen refugés uit Noordvietnam", zo seinde Richard Critchfield aan de Washington Star van 16 oktober vanuit Saigon. Hieraan voegde hij toe: "Vijf van hen, waaronder Ky zelf, zijn afgestudeerd aan de Nam Dinh Militaire Akademie in Noordvietnam. Door Ky te steunen, hebben we Zuidvietnam overgeleverd aan een diktatuur van noorderlingen." De kabinetskrisis geeft het beeld dat Johnson bij zijn vertrek naar Manila schilderde - "een klein Aziatisch land wordt aangevallen" - enkele bedenkelijke trekken. Het juiste beeld dat nu ontstaat, is dat van een klein Aziatisch land, verscheurd door twee rivaliserende groepen van noordelijke leiders; één in Hanoi (waarbij enkele zuidelijken) en de andere in Saigon. De Amerikaanse macht steunt de ene groep tegen de andere. Dit is duidelijk een burgeroorlog.

Johnson heeft in Hawaii gezegd dat Aziaten "boven alles hun lot willen mee bepalen". Maar de Zuidvietnamese stemmen in de kabinetskrisis zijn gesmoord door de censuur. Er heeft geen regel over kunnen verschijnen in de gemuilkorfde pers van Saigon. Op de een of andere manier heeft de vrijheid van drukpers nooit behoord tot de vrijheden die we al deze jaren in Vietnam verdedigen.

De onmiddellijke aanleiding tot de crisis was de arrestatie van een staatssekretaris van zuidelijke afkomst door brigadegeneraal Nguyen Ngoc Loan, een noorderling, die zowel het hoofd van de politie als van de militaire veiligheidsdienst is en daardoor misschien de op één na machtigste man in het land. Elf van de twaalf zuidelijke niet-militaire leden van het kabinet protesteerden bij Ky en stelden dat Loan probeerde een politiestaat te vestigen.

Achter de crisis schijnt echter een andere en diepere aanleiding te steken. Een eerste aanwijzing hiervoor was een bericht in Le Figaro van 11 oktober, waarin stond dat de gearresteerde staatssekretaris beschuldigd was van 'manoeuvres separatistes sudistes' (zuidelijke separatist-

tische manoeuvres). Ik las ook in de Saigon Post van 13 oktober dat Ky's legerraad na een twee dagen durende vergadering unaniem voor een invasie in het noorden stemde om 'het hele land te bevrijden'. De raad besloot verder kommunistische of neutralistische elementen niet in de regering op te nemen.

Wat de 'separatisten' willen

Een machtige groep van ongeveer 5000 aristokratische, niet op hun bezittingen aanwezige, landeigenaren in Saigon onder leiding van Tran Van Van die gekozen was voor de Grondwetgevende Vergadering, heeft een politieke koers gevolgd die diametraal tegenover de hierboven geschetste staat. Zij willen vrede en een onafhankelijk Zuidvietnam. Zij willen zich economisch met Japan verbinden en ze hopen een scheuring teweeg te kunnen brengen in het Nationale Bevrijdingsfront. "We hopen dat we een beroep kunnen doen op het centrum", zei Tran Van Van aan Critchfield (Washington Star, 25 september). "Het Bevrijdingsfront is een front van zuiderlingen en Hanoi probeert het te beheersen net zoals de noorderlingen het in Saigon doen." Tran Van Van voegde er aan toe: "Wij werken met enkele katholieken samen om deze mensen uit het Bevrijdingsfront zover te krijgen dat ze terugkomen, waarbij bepaald is dat er geen neo-kolonialist als president gekozen zal worden." Neo-kolonialist betekent handlanger van de Amerikanen en dit zou zowel Ky als Thieu, het huidige staatshoofd, uitschakelen. Dit programma sluit aan bij het aanbod dat gedaan werd door de leider van het Bevrijdingsfront in zijn laatste interview met Wilfred Burchett. Hierin wordt voorgesteld een Zuidvietnamese regering op brede basis te vormen waarvan alleen 'neo-kolonialisten' als Ky en Thieu zouden zijn uitgesloten. *)

De 'separatisten' zouden een eind aan de burgeroorlog willen maken, een koalitieregering vormen met neutralistische zo niet kommunistische elementen, de heerschappij van de noordelijken in Saigon afwerpen, de ambitie van de Ky-groep om het noorden te veroveren beëindigen en de mensen van Zuidvietnam, om met Johnson's woorden te spreken, toe te staan 'hun eigen lot te bepalen'. Dit is precies datgene waarvoor wij Amerikanen zeggen te vechten, maar het is overbodig te zeggen dat de VS aan de andere kant staan.

Of we Ky's droom om het noorden te bevrijden steunen of niet, de VS willen hoe dan ook geen neutralistisch regiem van welke soort ook in Zuidvietnam. Ky zal met onze steun in staat zijn het separatisme binnenshuis te vernietigen en hij zal doorgaan met de oorlog, die hij hoopt uit te breiden. Hij en de andere noordelijke generaals lijken op Tsjang Kai-Sjek, met zijn wens om zijn oude plaats op het vasteland (van China, red. VB) te herwinnen, in die oudere en grotere Aziatische burgeroorlog. Wanneer we de spinnewebben van de propaganda wegvegen, zien we dat de VS zich gebonden hebben aan één partij in de Vietnamese burgeroorlog, zoals ze ook in de Chinese hebben gedaan. In beide gevallen heeft de burgeroorlog ons de mogelijkheden gegeven bases te vestigen in Azië, één voor de kust op Formosa, de andere op het vasteland van Vietnam.

(I. F. Stone's Weekly, 24 oktober 1966)

*) Geheime onderhandelingen zijn misschien op komst. Critchfield meldde in hetzelfde bericht: "Volgens betrouwbare Amerikaanse bronnen heeft een staatssecretaris van het ministerie van Buitenlandse Zaken van Hanoi inderdaad in het geheim besprekingen gevoerd in Saigon, enkele maanden geleden, maar niemand zal bevestigend antwoorden op de vraag of hij hem gezien heeft."

(I. F. Stone's Weekly, 24 oktober 1966)

CENSUUR IN SAIGON

De Neue Zürcher Zeitung, 9-10-66)

Met de verbazingwekkende openhartigheid van de Amerikaanse instanties in Vietnam contrasteren het onbegrip en de onbeholpenheid van de Vietnamese regering tegenover de eisen van een moderne voorlichting. Dit schijnt een van de wortels van het wijdverbreide onbehagen over de gebrekkige informatie uit Vietnam en van het slechte internationale 'image' van Saigon te zijn. Voor de Vietnamezen is het met de persvrijheid en de vrijheid van meningsuiting slecht gesteld. Zij zijn onderworpen aan een pers- en postcensuur evenals aan een controle door de geheime politie. Ofschoon er officieel geen beperking en geen censuur voor de buiten-

er meer dan 20.000 en voor het eind van het jaar zullen het er waarschijnlijk 30.000 zijn. Hoewel men dat in Bangkok weigert toe te geven, spelen de bases een essentiële rol bij de luchtoperaties boven Zuidvietnam en misschien meer nog boven Noordvietnam. De operaties in Laos en Vietnam geven de Amerikaans-Thaiïlandse betrekkingen een paradoxaal aspekt en de Amerikaanse pers maakt daar geen geheim van. De kranten aan de overzijde van de Atlantische Oceaan maken trots bekend dat de vliegvelden in Thailand, na reeds lang dienst te hebben gedaan als vertrekpunt voor verkennings- en bombardementsvluchten op de Ho Chi Minh-piste, nu ook gebruikt worden voor aanvallen op Hanoi en omgeving. Time heeft misschien overdreven met te verzekeren dat 80% van de raids tegen Noordvietnam vanuit Thailand zouden worden uitgevoerd. Dit cijfer heeft dan ook tegenspraak uitgelokt van Amerikaanse marinevertegenwoordigers, die de rol van de vliegkampschepen onderstreepten. Het blijft niet minder waar dat de Amerikaanse bases in Zuidvietnam reeds sinds maanden uitsluitend gebruikt worden voor directe gevechtsakties ter plaatse. Het gebruik van Siamees grondgebied is trouwens niet alleen een noodzaak geworden. Het biedt de Amerikanen nog meer voordelen. Ten eerste kan, omdat de af te leggen afstand vanuit Siamese bases naar Vietnam korter is, het vijandelijk afweergeschut minder doeltreffend tussenbeide komen. Ten tweede zijn de vliegtuigen aan de grond in Thailand tegen iedere sabotagepoging van de Vietcong beschermd. (...)"

Kompromitterend

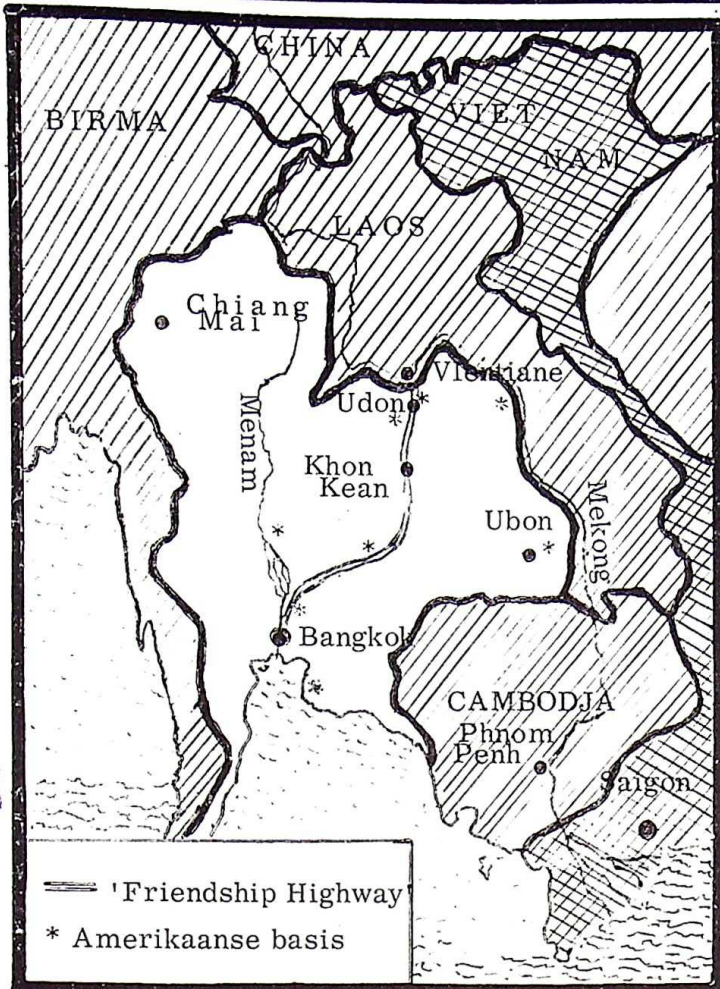
De Siamese machthebbers weigeren het gebruik van bases in hun land tegen Laos en Vietnam toe te geven. Zij verklaren dat deze bases aan de Amerikanen zijn toegewezen in het kader van de ZOAVO 'ter verdediging van Thailand'. Vraagt men verder, aldus Jean Wetz, dan krijgt men te horen dat het gebruik van de bases tegen Vietnam 'niet bewezen' is.

"Het merkwaardige van deze zaak is dat de VS juist de rol die Thailand in de Vietnamese oorlog speelt, pogen te benadrukken. Met het oog op binnenlandse propaganda en ook tegenover de rest van de wereld stelt Washington er prijs op de steun die het in de Vietnamese oorlog van de 'vrije landen' van Azië ontvangt te exploiteren. Terwijl de Thailanders, uit traditionele voorzichtigheid en misschien ook omdat ze er altijd op uit zijn de toekomst open te houden, het liefst hun rol in stilte zouden willen spelen, hindert de propaganda van Washington hen behoorlijk door het beslissend belang van de Siamese bases in de oorlog tegen Noordvietnam te onderstrepen. Het doel van de Amerikanen is duidelijk de Thailanders te 'kompromitteren', terwijl de laatsten juist hun 'onschuld' willen rondbazuinen.

Het probleem van de Amerikaanse inplanting op Siamees grondgebied gaat thans uit boven de grenzen van het Vietnamese konflikt. De installaties van leger, marine en luchtmacht van de VS gaan niet alleen de verdedigingsbehoefte van het land verre te boven. De vraag is vooral te weten of de Pentagonstrategen niet op het Siamese 'bolwerk' rekenen voor grotere operaties in Azië. Waarschijnlijk is zelfs in Washington het definitieve antwoord op deze vraag nog opgeschort. Maar het Amerikaanse apparaat in Thailand schijnt ingericht op een konflikt dat de eskalatie in Vietnam wel eens tot geheel andere afmetingen zou kunnen brengen. (...)"

Jean Wetz geeft vervolgens een overzicht van de huidige Amerikaanse bases in Thailand. We resumeren:

- Centrum van de Amerikaanse bases is Khorat, halverwege de door de Amerikanen gebouwde 'Friendship Highway' van Bangkok naar de Laotiaanse hoofdstad Vientiane (zie kaartje). Deze basis beschikt over voldoende materieel voor 1 à 2 divisies.
- Sattahip (aanlegkosten 75 miljoen dollar) aan de Baai van Siam is een basis voor vliegtuigmoederschepen en een schuilplaats voor onderzeeërs. Een basis die de belangrijkste in het Verre Oosten moet worden. Er komen 5 landingsbanen voor B 52 bommenwerpers. De basis wordt op het moment gebruikt voor 3 eskadrons jagerbommenwerpers, 1 eskadron jagers, 120 C-123 transportvliegtuigen en 20 KC-135 luchtbevoorradingsvliegtuigen. Men is bezig aan een weg buiten Bangkok om direkt naar Khorat, zodat direkt vervoer vanaf zee naar Laos gewaarborgd is.
- Ta Khli en het bij de Laotiaanse grens gelegen Ubon hebben de beschikking over 8 eskadrons F 105 en F 4C jagerbommenwerpers.
- Nakhon Phanom, eveneens aan de Laotiaanse grens, dient als uitgangspunt voor reddingsvluchten in Vietnam.
- Khon Kean heeft de beschikking over 2 landingsbanen voor B 52 bommenwerpers.

- In het noordoosten van het land ma-
bulldozers de wegen geschikt voor
zware vrachtauto's en tanks.

De economische ontwikkeling

"Wanneer men de reacties van het Thailandse volk op de steeds zichtbaarder wordende Amerikaanse aanwezigheid wil beoordelen, moet men rekening houden met het feit dat deze aanwezigheid bijna overal economische gevolgen heeft die gunstig zijn voor de lokale bevolking. Deze gaat natuurlijk ook vergelijkingen met het Amerikaanse levenspeil trekken. Het gedrag van de militairen van overzee in de dorpjes in de buurt van de bases en vooral het gedrag van de verlofgangers uit Vietnam, die zich in Bangkok komen verpozen, is verre van voorbeeldig. Dat neemt niet weg dat voor heel wat eenvoudige Thailandse boeren de komst van de GI's zowel een directe relatieve welvaart betekent als plotseling het venster opent op een geheel nieuw leven. In het algemeen is de aanwezigheid van de VS en de belangrijke militaire en economische hulp die daaraan gepaard gaat, voor een deel althans de oorzaak van een vrij indrukwekkende

economische ontwikkeling die, hoewel ze voornamelijk merkbaar is in de omgeving van Bangkok, zich toch ook in de rest van het land doet voelen. Maar de Thailandse machthebbers rechtvaardigen hun 'pro-Amerikaanse' politiek vooral met de dreiging van subversie die overal sterker zou worden. Het is waar dat het noordoosten - veel armer dan de centrale vlakte met zowel qua ras als qua taal Laotiaanse bevolking - altijd een ernstig probleem is geweest. Het is eveneens waar dat ondanks een ontwikkelingsprogramma dat de Thailandse autoriteiten sinds enige jaren krachtig ter hand hebben genomen, de uiterst-linkse maquis' de laatste tijd wat aktiever zijn geworden. De subversie maakt met name vorderingen in het Zuiden en het Centrum van het land, gebieden die tot nu toe relatief kalm waren geweest. (...)

Maar de kommunistische bedreiging vertegenwoordigt te veel voordelen dat de machthebbers haar niet een beetje zouden overdrijven. Het is juist één van hun beste middelen om zich van de sympathie van de Amerikanen te verzekeren. Het is ook een manier om het langzaam uitwerken van de nieuwe 'demokratische' grondwet ermee te rechtvaardigen en de 'vrije' verkiezingen van jaar tot jaar uit te stellen. Dat heeft men enige weken geleden nog eens kunnen konstaten toen de eerste minister liet doorschemeren dat de voorbereidingen voor een nieuwe regeringsvorm - reeds zeven jaar in studie - bijna klaar waren. Direct de volgende dag liet generaal Praphas Charusathien, chef van het leger, minister van binnenlandse zaken en sterke man van het regiem, in een vlammeende stijl weten dat de verkiezingen op het moment onmogelijk waren omdat de Chinezen 'de kandidaten konden kopen'."

Tot slot komt Jean Wetz nogmaals terug op de Thailandse diplomatie. Men gaat samen met de Amerikanen maar verliest de eigen belangen niet uit het oog.

"De machthebbers in Bangkok, ook al zijn ze vastbesloten gemene zaak met de Amerikanen te maken, vergeten die belangen niet. Aan het einde van de laatste wereldoorlog bevonden zij zich in het kamp der overwinnaars. Dit door het simpele feit dat de oorlogsverklaring aan Washington van de met Japan kollaborerende regering nooit formeel aan het State Department was overhandigd. De dag zou wel eens kunnen komen dat Bangkok zich laat voorstaan op haar 'onschuld' in het Vietnamese konflikt."

BELANGRIJKSTE GEBEURTENISSEN

van 20 oktober tot 4 november

- 20-10-66 Drie van de zeven ministers uit het kabinet-Ky, die er in toegestemd hadden aan te blijven tot na de konferentie van Manilla, zijn op hun besluit teruggekomen, aangezien Ky geen eind maakt aan wat zij noemen 'het opbouwen van een politiestaat', noch aan de overheersing van de andere (uit Noordvietnam afkomstige, merendeels katholieke) ministers.
- 21-10-66 Nederland zegt de Verenigde Naties een bedrag van \$ 355.000 toe en de FAO \$ 61.500 voor respectievelijk een vierjarig sociaal ontwikkelingsproject en een veeartsenijkundige uitrusting, beide ten behoeve van Zuidvietnam.
- 22-10-66 Tot voorzitter van het Boeddhistische Instituut van wereldlijke zaken wordt door het kongres gekozen de Eerwaarde Thien Hoa. Tri Quang en zijn 'gematigde' tegenstander Tam Chau, voorstander van een verzoening met de regering-Ky, zijn beiden van hun posten ontheven.
- 24-10-66 In Manilla op de Filippijnen begint een tweedaagse konferentie over Vietnam van de Verenigde Staten en zijn zes Aziatische bondgenoten. Hier zijn met Johnson de staatshoofden van Australië, Nieuw-Zeeland, Zuidvietnam, Zuid-Korea, Thailand en de Filippijnen aanwezig. Evenals op zijn reis door Australië en Nieuw-Zeeland ziet Johnson zich hier gekonfronteerd met, soms zeer felle, protestdemonstraties die vele gewonden ten gevolge hebben. In een gezamenlijke verklaring richten de staatshoofden van drie belangrijke niet-gebonden landen (India, Joegoslavië en Egypte) zich aan het slot van een vierdaagse konferentie in New Delhi tot de Verenigde Staten en dringen aan op onvoorwaardelijke stopzetting van de bombardementen op Noordvietnam en een volledige erkenning van het Nationaal Bevrijdings Front.
- 25-10-66 In het slotcommuniqué, uitgegeven na beëindiging van de konferentie van Manilla, wordt beloofd de 'geallieerde' troepen uit Zuidvietnam terug te trekken binnen zes maanden nadat Noordvietnam zich uit de strijd heeft teruggetrokken en het Nationaal Bevrijdings Front zijn activiteiten heeft gestaakt. Tevens worden twee verklaringen gepubliceerd, die handelen over de toekomst van Vietnam en Zuidoost-Azië. Oud-Diemaanhangers (ministers en officieren) worden door Ky vrijgelaten.
- 26-10-66 In het diepste geheim brengt Johnson een anderhalf uur durend bezoek aan de Amerikaanse basis Cam Ranh Bay in Zuidvietnam. In Saigon wordt bekend gemaakt dat de Verenigde Staten tot nu toe 540 vliegtuigen en 216 helikopters hebben verloren. Hanoi spreekt van meer dan 1500. Larsen, kommandant van de 1e Amerikaanse Legercorps, verklaart dat, ook als Ho Chi Min zijn troepen zal terugtrekken, bombardementen op Noordvietnam doorgang zullen vinden.
- 27-10-66 De afgelopen week zijn de Zuidvietnamese verliezen hoger dan ooit tevoren geweest: 1051, waaronder 399 doden. 344 Wapens zijn aan de Vietcong verloren gegaan. De operatie Prairie heeft 1888 doden onder de Vietcong gemaakt, 148 wapens zijn op hen buitgemaakt.
- 28-10-66 Op zijn halfjaarlijkse perskonferentie veroordeelt de Gaulle scherp de Amerikaanse politiek in Zuidoost-Azië. Te Long Binh, 20 km van Saigon, blaast het Nationaal Bevrijdings Front enige munitiedepots op.
- 29-10-66 Saigon maakt bekend dat de eigen troepen volgend jaar geheel zullen worden ingezet ter pacifikatie en bescherming van de dorpen op het platteland: de militaire operaties zullen dan uitsluitend door Amerikaanse troepen worden verricht. In een interview met een Egyptische krant verklaart de vertegenwoordiger van het Bevrijdingsfront in Kaïro dat het Front binnenkort een regering zal vormen in Zuidvietnam.
- 1-11-66 Het Nationaal Bevrijdings Front beschiet, tot grote verrassing van Amerikaanse deskundigen, het centrum van Saigon waar net een militaire parade gehouden wordt, ter ere van het omverwerpen van het regiem-Diem. Cuba en Noord-Korea roepen alle communistische landen op een vrijwilligersbrigade naar Vietnam te zenden.
- 3-11-66 Johnson keert 'tevreden' uit Manilla terug, na onderweg nog Thailand, Zuid-Korea en Maleisië aangedaan te hebben. In het laatste land kwam het weer tot scherpe betogingen, die tientallen gewonden en een dode opleverden. In de Verenigde Staten daarentegen werd Johnson verwelkomd door vele ambtenaren en schoolkinderen, die in door de regering gehuurde bussen naar het vliegveld getransporteerd waren. (Le Monde, NRC, Utrechts Nieuwsblad)

AANVULLINGEN VORIG NUMMER

In het Vietnam Bulletin nr 11 zijn enkele bronvermeldingen weggefallen. Hier zijn ze alsnog:
Ongeldig: een vijfde deel der stemmen (op p. 2): Süddeutsche Zeitung, 28-9-66.
Vietcong droogleggen (op p. 5): Frankfurter Allgemeine Zeitung, 20-9-66.
De tekening (op p. 7) was uit de New Statesman.

MEDEDELINGEN

Aktiegroep Vietnam (Belieslaan 2, Heiloo) organiseert een tweedaagse demonstratie Amsterdam-Haarlem-Leiden-Den Haag. Kosten f 5,- inkl. maaltijden, overnachten en bijeenkomsten. Start zaterdag 19 november 10.30 uur bij de Dokwerker in Amsterdam. Opgave en inlichtingen: Paul Arnoldussen, Deurloostraat 92 II, Amsterdam, tel. 020 - 797925.

Zaterdag 19 november 14.00 uur sandwichactie vanaf het Beursplein. Zondag 20 november 15.00 uur protestmars vanaf de Dokwerker, Amsterdam.

Aktiegroep Vietnam Haarlem (Terheydenstraat 30, Haarlem). Protestmars op zaterdag 19 november 13.30 uur vanaf het Ripperdapark.

Aktiegroep Vietnam Leiden (Kagerstraat 22, Leiden). Zondag 20 november 12.00 uur bijeenkomst in De Burcht, medewerking o.a. Jaap v.d. Merwe. Aansluitend demonstratie.

Aktiegroep Vietnam Den Haag (Tomatenstraat 224, Den Haag). Zondag 20 november 16.30 uur protestmars vanaf het Koningin Wilhelminaplein. Zondagavond 20 november 19.30 uur bijeenkomst in gebouw Elandia, Elandstr. 194a, Den Haag. Films, sprekers, protestsongs.

Vietnam Comité Nijmegen (Voorstadslaan 63, Nijmegen). Bijeenkomst woensdag 16 november 8 uur in Hotel Keizer Karel, Graafseweg 32, Nijmegen. Th. Visser, medeauteur van de Kwestie Vietnam, spreekt over de aktuele ontwikkeling. Bespreking van de plannen van het Comité.

DRUKWERK

Frankering
bij abonnement
Amsterdam

Afz.: Vietnam Bulletin
ASVA
Weesperstraat 51
Amsterdam-4
HOLLAND